

ВІДГУК

опонента – доктора юридичних наук, професора Сергєєвої Діани Борисівни на дисертацію Чернецької Олени Василівни на тему:
«Кримінальні процесуальні та криміналістичні засади розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку», подану на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність дослідження кримінальних процесуальних та криміналістичних засад розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку зумовлена насамперед масштабами збройної агресії російської федерації проти України та безпрецедентними викликами, що постали перед національною системою кримінальної юстиції. Масовість таких правопорушень, значна кількість потерпілих, множинність епізодів, територіальна поширеність протиправних діянь та складність встановлення всіх причетних осіб потребують формування ефективної системи їх документування та розслідування.

Специфіка таких кримінальних проваджень визначається особливими умовами вчинення та розслідування правопорушень. Активні бойові дії, тимчасова окупація територій, мінна небезпека, руйнування об'єктів, зміна первинної обстановки місця події, переміщення потерпілих і свідків та перебування підозрюваних за межами України істотно ускладнюють збирання і збереження доказів. При цьому необхідним є встановлення не лише обставин конкретного діяння, а й його зв'язку зі збройним конфліктом, статусу потерпілих і правопорушників, структури командування, характеру підпорядкування та ролі конкретних осіб у вчиненні кримінальних правопорушень.

Особливого значення набуває вдосконалення процесу доказування. Поряд із традиційними джерелами доказів дедалі ширше використовуються фото- і

відеоматеріали, супутникові знімки, дані безпілотних літальних апаратів, геолокаційна інформація, матеріали соціальних мереж та інших відкритих джерел. Це актуалізує питання їх виявлення, фіксації, перевірки автентичності, забезпечення цілісності, збереження та належного процесуального використання.

Не менш важливим є криміналістичне забезпечення розслідування, зокрема розроблення типових слідчих ситуацій, версій та алгоритмів дій слідчого і прокурора, удосконалення тактики огляду місця події, допиту, ексгумації, проведення експертиз та інших слідчих (розшукових) дій. Окремої уваги потребують використання спеціальних знань, організація взаємодії правоохоронних органів та забезпечення ефективного спеціального досудового розслідування щодо осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях або за межами України.

Актуальність теми посилюється міжнародним характером відповідної категорії кримінальних правопорушень. Їх ефективне розслідування потребує взаємодії України з компетентними органами іноземних держав, Міжнародним кримінальним судом, спільними слідчими групами та іншими міжнародними інституціями, а також належного процесуального використання доказів, отриманих у межах міжнародного співробітництва.

Таким чином, актуальність дослідження обумовлена необхідністю комплексного вдосконалення кримінальних процесуальних і криміналістичних засад розслідування зазначених кримінальних правопорушень, формування сучасних методик доказування та документування, удосконалення міжвідомчої і міжнародної взаємодії. Вирішення цих питань має важливе значення для забезпечення ефективності кримінального переслідування, дотримання процесуальних гарантій та реалізації принципу невідворотності відповідальності за кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Зазначені обставини обумовлюють виключну актуальність, своєчасність, теоретичну новизну та високу прикладну значущість дисертаційного дослідження О.В. Чернецької.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Науковий рівень дисертаційного дослідження та наукових публікацій О.В. Чернецької відповідає вимогам, що висуваються до робіт на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Обраний авторкою напрям дослідження безпосередньо пов'язаний із пріоритетними завданнями розвитку правової науки, змістом нормативно-правових актів вищих органів державної влади та стратегічними програмами розвитку України, зокрема Цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019); Стратегією національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020); Національною стратегією у сфері прав людини (Указ Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021); Комплексним стратегічним планом реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023); Стратегією забезпечення права кожного на справедливий суд та функціонування системи правосуддя в Україні на 2024–2028 роки (Указ Президента України від 11 червня 2024 року № 361/2024); Стратегією зовнішньополітичної діяльності України (Указ Президента України від 26 серпня 2021 року № 448/2021), а також положеннями Кіотської декларації щодо розширення можливостей попередження злочинів, кримінального правосуддя та верховенства права (схвалена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 76/181 від 16 грудня 2021 року). Робота відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства освіти і науки України на 2022–2026 роки (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 лютого 2022 року № 109). Роботу виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри кримінального права та процесу Державного податкового університету «Розслідування кримінальних правопорушень (кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти)» (державний реєстраційний № 0121U113579).

Основні положення дисертації відображено у 39 публікаціях, з яких 3 статті – у виданнях, які проіндексовані у базах даних Scopus; 4 статті – у наукових періодичних виданнях інших держав; 17 статей – у наукових фахових виданнях України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України; 9 тез доповідей науково-практичних конференцій і круглих столів та 6 публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації. Вони відображають наукову новизну обраної О.В. Чернецької теми.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз рецензованої праці дає підстави констатувати, що рівень обґрунтованості та достовірності винесених на захист наукових положень, теоретичних висновків та практичних рекомендацій забезпечено достатньою методологічною основою та репрезентативною емпіричною базою, яка за своїми масштабами є унікальною для вітчизняних кримінальних процесуальних досліджень міжнародної злочинності.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових, спеціально-наукових та емпіричних методів. Діалектичний метод використано для дослідження кримінальних процесуальних і криміналістичних засад розслідування у їх взаємозв'язку та розвитку. Системно-структурний – для визначення структури та взаємозв'язків елементів механізму розслідування. Історико-правовий – для простеження розвитку міжнародного й національного законодавства у досліджуваній сфері. Формально-логічний метод застосовано для уточнення понятійного апарату та формулювання авторських положень і висновків. Порівняльно-правовий – для зіставлення національного, зарубіжного та міжнародного досвіду розслідування. Метод моделювання використано для розроблення типових слідчих ситуацій та алгоритмів дій слідчого і прокурора. Теоретико-критичний метод дав змогу оцінити наявні наукові підходи та виявити проблеми нормативного регулювання. Соціологічні, статистичні методи та метод документального аналізу застосовано для опрацювання емпіричних матеріалів, узагальнення практики та оцінювання

ефективності розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнені матеріали 440 кримінальних проваджень за ст. 436–447 КК України; результати опитування 250 респондентів (145 слідчих Національної поліції України і Служби безпеки України, 60 прокурорів, 15 детективів), які безпосередньо здійснювали розслідування кримінальних правопорушень зазначеної категорії; інформаційно-аналітичні матеріали Офісу Генерального прокурора, Національної поліції України, Верховного Суду, Державної судової адміністрації України й низки міжнародних інституцій: Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі, Європейського Союзу, Європейського суду з прав людини, Міжнародного кримінального суду, Міжнародної комісії з питань зниклих безвісти, міжнародних правозахисних організацій та моніторингових місій.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Рецензована дисертаційна робота О.В. Чернецької є першим в Україні комплексним монографічним дослідженням, в якому реалізовано доктринальний підхід до формування теоретико-прикладних кримінальних процесуальних і криміналістичних засад розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку з визначенням напрямів розв'язання низки фундаментальних і прикладних проблем. Авторський внесок здобувачки є вагомим і конкретизується у таких положеннях, що визначають наукову новизну роботи:

1. Розроблено наукові основи комплексної методики розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, що ґрунтуються на поєднанні кримінально-правових (відповідно до положень розділу XX Особливої частини Кримінального кодексу України, міжнародно-правових (вид збройного конфлікту; статус потерпілих і правопорушників; зв'язок діяння зі збройним конфліктом; системність або широкомасштабність протиправних дій) і криміналістично значущих (механізм

кримінально протиправної діяльності; джерела доказової інформації; слідова картина; особа правопорушника та його місце в системі військового підпорядкування; територіальні й безпекові умови документування) критеріїв, взаємозв'язок яких визначає структуру методики, зміст предмета доказування, типові слідчі ситуації, напрями планування та особливості проведення слідчих (розшукових) й інших процесуальних дій на підконтрольних і деокупованих територіях, тимчасово окупованих територіях та в районах ведення бойових дій.

2. Встановлено, що предмет доказування в кримінальних провадженнях щодо кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, який поряд з обставинами, передбаченими ст. 91 КПК України, охоплює обставини: існування та характер збройного конфлікту; зв'язок конкретного діяння зі збройним конфліктом; статус потерпілих і правопорушників; системний або широкомасштабний характер протиправних дій; взаємозв'язок між окремими епізодами; структуру командування, характер підпорядкування та роль особи в реалізації спільного кримінально протиправного плану, що забезпечує узгодження національного процесу доказування з вимогами міжнародного кримінального та міжнародного гуманітарного права.

3. На основі диференціації завдань кримінального провадження систематизовані типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування за сукупністю взаємопов'язаних критеріїв (джерело й обсяг первинної інформації; територіальне розташування та можливість доступу до місця події; стан збереження слідової картини; наявність відомостей про особу правопорушника й місце її перебування; безпекова обстановка; місцезнаходження потерпілих і свідків; наявність міжнародного елементу) та розроблено відповідні алгоритми дій слідчого й прокурора, що визначають зміст криміналістичних версій, тактичні завдання, послідовність першочергових процесуальних дій, напрями використання спеціальних знань, цифрових технологій і механізмів міжнародного співробітництва.

4. Сформовано кримінальну процесуальну модель роботи із сучасними джерелами доказової інформації, яка охоплює їх класифікацію на традиційні

процесуальні, цифрові, відкриті (OSINT) та міжнародні; порядок виявлення, фіксації, вилучення або копіювання, збереження, перевірки автентичності та процесуального використання; фіксацію технічних характеристик електронних файлів і застосування хеш-ідентифікаторів; документування безперервності збереження цифрової інформації; забезпечення можливості перевірки її допустимості стороною захисту, а також систему спеціальних критеріїв оцінки, до яких віднесено простежуваність походження, верифікованість, контекстуальну узгодженість, цифрову цілісність, відтворюваність результатів перевірки та процесуальну інтегрованість.

5. Розроблено проєкт Інструкції з організації взаємодії правоохоронних органів та інших суб'єктів під час документування й розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку на деокупованих територіях і в районах ведення бойових дій, у якому визначено принципи, суб'єктний склад, функції та алгоритми координації діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, оперативних підрозділів, військових формувань, органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій, експертних установ та інших суб'єктів; порядок проведення першочергових слідчих (розшукових) дій, обміну доказовою інформацією, залучення спеціалістів, передачі речових і цифрових доказів, забезпечення безперервності їх збереження та взаємодії з міжнародними судовими установами, організаціями й спільними слідчими групами.

6. Обґрунтовано способи імплементації положень Люблянсько-Гаазької конвенції про міжнародне співробітництво під час розслідування та переслідування злочину геноциду, злочинів проти людяності, воєнних злочинів та інших міжнародних злочинів до кримінального й кримінального процесуального законодавства України, що передбачає нормативне закріплення універсальної юрисдикції на підставі присутності особи; реалізацію принципу *aut dedere aut judicare* («видати або судити»); розширення механізмів міжнародної правової допомоги та діяльності спільних слідчих груп; посилення процесуальних гарантій потерпілих і механізмів відшкодування заподіяної їм шкоди; врегулювання конкуренції прохань Міжнародного кримінального суду

(далі – МКС) та запитів іноземних держав, а також уточнення підстав відмови у виконанні прохань МКС відповідно до Римського статуту.

7. Удосконалено класифікацію кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку за рахунок їхнього розподілу: за особливостями механізму кримінально протиправної діяльності – на управлінські, бойові, системні й організаційно-забезпечувальні; за характером джерел доказової інформації – на кримінальні правопорушення з переважанням документальних, матеріально-фіксованих, цифрових доказів і зі змішаним типом доказування, що створює підґрунтя для диференціації відповідних програм розслідування, визначення типових слідчих ситуацій та вибору оптимального комплексу процесуальних і криміналістичних засобів.

8. Досліджено характеристику особи правопорушника з урахуванням його належності до військових формувань держави-агресора, місця в структурі військового або іншого організаційного підпорядкування, характеру виконуваних функцій, фактичних повноважень, ролі в підготовці та реалізації кримінально протиправного плану, а також зв'язку між наказами, діями підпорядкованих осіб і наслідками вчиненого діяння.

9. Удосконалено систему планування досудового розслідування як засобу подолання інформаційної невизначеності в умовах воєнного стану через установлення залежності між конкретною слідчою ситуацією, змістом криміналістичних версій, тактичними завданнями, послідовністю слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій, формами залучення спеціалістів, використанням цифрових технологій і міжнародних механізмів отримання доказової інформації.

Науково-обґрунтований аналіз змісту дисертаційної роботи.

Структура дослідження (вступ, 5 розділів, що містять 15 підрозділів, висновки, список використаних джерел та додатки) є логічно побудованою, послідовною та відповідає поставленій меті й завданням. Вона забезпечує комплексне розкриття теоретичних, кримінальних процесуальних, криміналістичних, організаційних і міжнародно-правових засад розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

У розділі 1 «Теоретико-методологічні засади розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» сформовано концептуальне підґрунтя дисертаційного дослідження. У підрозділі 1.1 проаналізовано стан наукової розробленості проблематики та обґрунтовано методологію дослідження. Авторка встановлює, що, попри значну кількість наукових праць, кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти розслідування цієї категорії правопорушень досі не отримали належного комплексного опрацювання. Особлива увага приділена криміналістичній класифікації, організації досудового розслідування, типовим слідчим ситуаціям та алгоритмам прийняття процесуальних і тактичних рішень. У наступних підрозділах розкрито поняття, види та специфіку кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, а також проаналізовано зарубіжний досвід їх розслідування і можливості його використання в Україні. Зокрема, обґрунтовано необхідність гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, розвитку спеціалізованих методик та запровадження єдиних стандартів документування доказової інформації.

Розділ 2 «Особливості початкового етапу розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» присвячений ключовим проблемам організації розслідування на його початковому етапі. У підрозділі 2.1 досліджено систему обставин, що підлягають доказуванню, та обґрунтовано необхідність конкретизації загального предмета доказування, передбаченого ст. 91 КПК України, відповідно до специфіки правопорушень, передбачених розділом XX Особливої частини КК України. Авторкою запропоновано взаємопов'язану систему «норма КК України – ознака складу кримінального правопорушення – обставина, що підлягає доказуванню – процесуальне джерело доказу – процесуальна дія». В інших підрозділах систематизовано типові слідчі ситуації початкового етапу та запропоновано відповідні алгоритми дій слідчого і прокурора з урахуванням доступності місця події, стану слідчої картини, безпекової ситуації, відомостей про правопорушника, місцезнаходження потерпілих і свідків та міжнародного

елементу. Значну увагу приділено також використанню спеціальних знань під час розслідування.

Розділ 3 присвячений організаційно-тактичним особливостям проведення слідчих (розшукових) та інших процесуальних дій. Авторка комплексно досліджує специфіку огляду місця події, зокрема місць ракетних, артилерійських та авіаційних ударів, руйнування об'єктів цивільної і критичної інфраструктури, масових убивств, катувань, незаконного утримання цивільних осіб та масових поховань. Запропоновано застосування сучасних засобів фіксації – безпілотних авіаційних систем, аерофотозйомки, супутникових даних, тривимірного моделювання та геоінформаційних технологій. Окрему увагу приділено тактиці допиту потерпілих, свідків, підозрюваних, військовополонених та інших учасників провадження із застосуванням травма-інформованого підходу. Досліджено також особливості пред'явлення для впізнання, слідчого експерименту, освідування, обшуку, тимчасового доступу до речей і документів, отримання зразків та проведення судових експертиз в умовах воєнного стану.

Розділ 4 зосереджений на кримінальних процесуальних та організаційних проблемах розслідування. Важливе місце відведено спеціальному досудовому розслідуванню (*in absentia*), зокрема питанням належного повідомлення підозрюваного, забезпечення права на захист та вдосконалення законодавчого переліку кримінальних правопорушень, щодо яких допускається застосування цього інституту. Окремим напрямом є дослідження доказування та використання сучасних джерел доказової інформації. Авторкою сформовано модель роботи з традиційними, цифровими, відкритими (OSINT) та міжнародними джерелами, яка передбачає встановлення їх походження, перевірку автентичності, забезпечення цифрової цілісності та безперервності збереження. Значну увагу приділено також взаємодії правоохоронних органів та інших суб'єктів під час документування й розслідування таких правопорушень.

Розділ 5 присвячений міжнародному співробітництву під час розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку. Авторка досліджує його правові засади та основні форми, серед яких співробітництво з Міжнародним кримінальним судом,

діяльність спільних слідчих груп (ЈІТ), міжнародна правова допомога, екстрадиційні механізми, залучення міжнародних експертів та обмін цифровою й іншою доказовою інформацією. Окремо розглянуто співробітництво України з МКС, реалізацію принципу комплементарності, виконання прохань Суду, розмежування передачі особи МКС та екстрадиції, конкуренцію прохань МКС і запитів іноземних держав, а також використання отриманих доказів у національному та міжнародному кримінальному провадженні.

Загалом структура дисертації демонструє послідовний перехід від формування теоретико-методологічної основи дослідження до розроблення конкретних кримінальних процесуальних і криміналістичних механізмів розслідування та визначення напрямів міжнародного співробітництва. Така побудова роботи дозволила авторці охопити основні теоретичні та прикладні проблеми досліджуваної сфери й сформулювати цілісну методику розслідування відповідної категорії кримінальних правопорушень.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Сформульовані і аргументовані у дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації впроваджено й надалі можуть бути використані в:

– *науково-дослідній роботі* – для подальших наукових досліджень проблем кримінальних процесуальних і криміналістичних засад розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (акти впровадження Державного податкового університету від 19 травня 2026 року та Національної академії внутрішніх справ від 24 грудня 2024 року);

– *законотворчій діяльності* – під час підготовки змін до чинного законодавства України щодо розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (довідка Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 29 квітня 2026 року № 147д9/9-07);

– *практичній діяльності* – як рекомендації під час практичної діяльності органів досудового розслідування, прокуратури, судів, адвокатів, а також у процесі

проведення занять щодо підвищення кваліфікації (довідка Адвокатського об'єднання «ЮС ФОРТІС» від 25 березня 2026 року № 25/03-7);

– *освітньому процесі* – для проведення різних форм занять зі здобувачами вищої освіти денної та заочної форм навчання за такими навчальними дисциплінами: «Судові та правоохоронні органи», «Кримінальне процесуальне право України», «Криміналістика» (акти впровадження Державного податкового університету від 17 лютого 2026 року та Національної академії внутрішніх справ від 24 грудня 2024 року).

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. У цілому позитивно оцінюючи дисертацію О.В. Чернецької, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У дисертації значну увагу приділено травма-інформованому підходу під час допиту потерпілих і свідків, які зазнали катувань, сексуального насильства, незаконного позбавлення волі та інших тяжких порушень міжнародного гуманітарного права. Авторка обґрунтовує необхідність залучення психологів, перекладачів та використання спеціальних методик комунікації. Водночас доцільно було б чіткіше визначити межі застосування такого підходу та критерії, за якими слідчий має вирішувати питання про обов'язковість участі психолога. Потребує також конкретизації співвідношення тактичної доцільності отримання максимально повних показань із необхідністю мінімізації повторної психологічної травматизації особи.

2. Потребує додаткової уваги питання стандартизації первинної фіксації доказової інформації різними суб'єктами, які першими прибувають на місце події. У дисертації розглядаються алгоритми процесуальних дій, використання цифрових технологій та спеціальних знань, однак у практиці значна частина первинних матеріалів може створюватися військовослужбовцями, працівниками ДСНС, медиками, представниками місцевої влади або волонтерами ще до прибуття слідчо-оперативної групи. За таких умов доцільно було б запропонувати уніфікований мінімальний стандарт первинного документування: обов'язковий набір фото- і відеофіксації,

геоприв'язку, часові мітки, правила поводження з предметами та порядок передачі матеріалів слідчому. Це могло б істотно зменшити ризик втрати доказового потенціалу на початковому етапі розслідування.

3. У роботі обґрунтовано доцільність використання ситуаційного підходу як універсального інструменту організації досудового розслідування та виокремлено типові ситуації залежно від доступності місця події, встановлення особи правопорушника та місця її перебування. Разом із тим видається доцільним ширше врахувати динамічний характер таких слідчих ситуацій. Зокрема, одна й та сама ситуація протягом короткого часу може змінюватися внаслідок деокупації території, зміни безпекової обстановки, появи нової цифрової інформації або встановлення підозрюваного. У зв'язку з цим варто було б запропонувати не лише типові ситуації, а й моделі переходу між ними та відповідну зміну алгоритмів розслідування.

4. Дискусійним є питання щодо повноти адаптації зарубіжного досвіду. У дисертації позитивно оцінюються спеціалізація органів розслідування, діяльність спільних слідчих груп, централізоване накопичення доказової інформації та нормативне врегулювання роботи з цифровими даними, що застосовуються у Данії, Іспанії, Литві, Латвії, Німеччині, Хорватії та інших державах. Водночас доцільно було б більш виразно показати не лише позитивний досвід, а й проблеми та обмеження таких моделей, а також критерії, за якими конкретний зарубіжний механізм може бути сумісним із українською моделлю кримінального процесу.

5. У роботі значна увага приділена використанню спеціальних знань, причому за результатами анкетування 57,2 % респондентів вказали на нестачу спеціалістів під час огляду місця події, а 48,4 % - на відсутність належних технічних засобів. Водночас дисертація могла б містити окрему практичну модель формування мобільних міждисциплінарних груп для роботи на деокупованих територіях і в районах масового документування, із визначенням рекомендованого складу таких груп залежно від типу події. Це посилює б прикладне значення запропонованого системно-функціонального підходу.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені побажання у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності. У ході вивчення дисертаційного дослідження, реферату та наукових публікацій О.В. Чернецької фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею, у якій сформульовані положення, висновки та рекомендації належать авторці й належним чином відображають результати проведеного дослідження.

Оцінка змісту дисертації, її завершеність в цілому, оформлення.
Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

1. Дисертація Чернецької Олени Василівни «Кримінальні процесуальні та криміналістичні засади розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» є самостійною, завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності розв'язують важливу науково-прикладну проблему щодо розслідування кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

2. Зміст дисертації відповідає заявленій науковій спеціальності 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. Робота має належну структуру, характеризується логічною послідовністю викладення матеріалу, достатнім рівнем теоретичного узагальнення, використанням значної емпіричної бази та належною апробацією основних результатів дослідження. Дисертація підготовлена юридично й літературно грамотною мовою, а її оформлення загалом відповідає встановленим вимогам Міністерства освіти і науки України. Реферат відповідає основним положенням дисертації, відображає її зміст, наукову новизну, теоретичне й практичне значення, висновки та пропозиції авторки.

3. Дисертація та реферат Чернецької Олени Василівни «Кримінальні процесуальні та криміналістичні засади розслідування кримінальних

правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку» відповідають вимогам Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197, а їх авторка – Чернецька Олена Василівна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність.

Офіційний опонент:

Головний науковий співробітник НЛ № 1
науково-організаційного центру
Національної академії СБ України,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України

Діана СЕРГЕСЬВА

Підпис Сергєєвої Д.Б. засвідчую.
Учений секретар Національної академії СБ України
кандидат юридичних наук, доцент

Андрій ПРОЗОРОВ